

Projekt ten ma na celu rozważenie, w jaki sposób pominięcie specyfiki Afryki w tworzeniu międzynarodowych praw człowieka i międzynarodowego prawa ochrony środowiska doprowadziło do łamania praw ludów tubylczych w Afryce przez europejskie korporacje wielonarodowe. Jego celem jest ustalenie, dlaczego europejskie korporacje wielonarodowe działające w Afryce zachowują się inaczej w Afryce, oraz zaproponowanie nowej metody rozliczania korporacji wielonarodowych z wykorzystaniem afrykańskiego podejścia do prawa międzynarodowego (AAIL). Ta teoria ma na celu ukierunkowanie prawa międzynarodowego, aby uchwycić osobliwości Afryki. Pytania badawcze to:

1. w jakim stopniu międzynarodowe prawo dotyczące praw człowieka oraz prawo klimatyczne i środowiskowe jest w stanie skutecznie chronić ludy tubylcze w Afryce przed ingerencją korporacji wielonarodowych?
2. czy eurocentryczne podejście do praw człowieka oparte na ochronie indywidualnych praw człowieka jest wystarczające do ochrony rdzennej ludności Afryki przed łamaniem praw człowieka przez korporacje wielonarodowe?
3. czy AAIL może przynieść nowe rozwiązania w ponownym formułowaniu prawa międzynarodowego, z uwzględnieniem specyfiki Afryki? Czy rozwiązania te można rozszerzyć na ludy tubylcze, międzynarodowe prawo dotyczące praw człowieka i międzynarodowe prawo ochrony środowiska?

Afryka ma długą historię stosunków z innymi kontynentami, poczynając od handlu niewolnikami i kolonializmu, po partnerstwo handlowe i migrację Afrykanów do Europy i Ameryki Północnej w celach edukacyjnych i zarobkowych. W stosunkach handlowych Afryka jest punktem docelowym dla wielu europejskich korporacji wielonarodowych, ze względu na obfite zasoby naturalne w Afryce, tanią siłę roboczą oraz mniej ograniczeń regulacyjnych dla korporacji wielonarodowych. Poszukiwaniu zasobów naturalnych towarzyszy jednak zanieczyszczenie środowiska i łamanie praw człowieka ludów tubylczych w Afryce. Pojawia się również problem z definicyjnym rozumieniem tego, kim są ludy tubylcze w kontekście kontynentu afrykańskiego. Zgodnie z powszechnie przyjętą definicją rdzennej ludności, ludność tubylcza Afryki jest wykluczona z prawa międzynarodowego. Niemniej jednak ich doświadczenia i realia są takie same jak rdzennych mieszkańców krajów zachodnich. Podobnie jak w innych częściach świata, większość zasobów naturalnych Afryki znajduje się na terytoriach ludów tubylczych. W rezultacie rdzenni mieszkańcy Afryki najbardziej odczuwają skutki łamania norm środowiskowych i praw człowieka przez korporacje wielonarodowe.

Podstawową funkcją prawa międzynarodowego jest ochrona praw wszystkich ludzi i ochrona środowiska przed naruszeniami, zwłaszcza dla grup mniejszościowych. Mówi się jednak, że prawo międzynarodowe jest „eurocentryczne”, a prawa te służą tylko interesom ludzi Zachodu i ich korporacjom wielonarodowym. Stąd też, pomimo tych instrumentów, międzynarodowe korporacje wielonarodowe w Afryce nadal angażują się w łamanie norm środowiskowych i praw człowieka na terytoriach ludów tubylczych. Dlatego w Afryce istnieje przepaść między rzeczywistością rdzennej ludności a prawami, które ma chronić prawo międzynarodowe. Przypadków naruszeń praw człowieka i środowiska przez korporacje wielonarodowe w Afryce jest wiele. Royal Dutch Plc spowodował jedno z największych na świecie zanieczyszczenia ropą w Nigerii; Syngenta, szwajcarska korporacja, sprzedaje w Afryce niebezpieczne pestycydy zakazane w Europie; w Namibii odbywa się wytop rudy żelaza z Bułgarii o wysokiej toksyczności arsenu; Vedanta Resources Plc zamieniła jedyne źródło wody pitnej dla ludu Chingola w Zambii w „rzeki kwasu”. Dwie teorie kierujące działalnością korporacji wielonarodowych w Afryce, to neoliberalizm i transnacionalizm.

Pomimo pewnych międzynarodowych instrumentów dotyczących ochrony praw ludów tubylczych i środowiska, takich jak Deklaracja ONZ o Prawach Ludów Tubylczych czy Wytyczne ONZ dotyczące Biznesu i Praw Człowieka, nadużycia te mają miejsce. Tak więc, wykorzystując podejście badawcze oparte na kwerendach bibliotecznych, projekt ma na celu zwiększenie odpowiedzialności korporacji wielonarodowych za łamanie praw człowieka rdzennej ludności Afryki i środowiska poprzez zbadanie AAIL, prawa międzynarodowego i przypadków naruszeń przez korporacje wielonarodowe w Afryce. Projekt zakłada porównane prawa międzynarodowego, rozwijanego przez idee europejskie, z prawami człowieka rozumianymi w Afryce z jej „dialektyką obowiązku i praw”, poprzez analizę historii i przepisów międzynarodowych praw człowieka i przepisów dotyczących ochrony środowiska, aby wykazać ich wykluczenie z Afryki.

Zaplanowane badania mogą wpłynąć na rozwój nauk prawnych na kilka sposobów. Wyniki badań mogą nie tylko przyczynić się do polepszenia sytuacji rdzennych mieszkańców Afryki, zwiększyć ochronę środowiska, ale także sprawić, że europejskie korporacje wielonarodowe będą bardziej odpowiedzialne w swoich działaniach biznesowych. Wyniki badań mogą również stanowić pewnego rodzaju mapę dla polskich korporacji, które co raz częściej prowadzą interesy w Afryce.